

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.7(152).29

Храбра С. З.
кандидат біологічних наук, доцент
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Барладин О. Р.
кандидат медичних наук, доцент
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Вакулєнко Л. О.
кандидат медичних наук, доцент
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Веремчук О.Д.
асистент
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Стець О.В.
студент
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТІВ «НЕВІДКЛАДНА ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА» ТА «ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАТЬ» У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Наукова робота присвячена узагальненню результатів анкетування студентів щодо знань, умінь і практичних навичок у наданні невідкладної домедичної допомоги людьми, які не мають медичної освіти. Як показують результати анкетування є частина студентів, які сумніваються у своїх знаннях і практичних навичках надавати допомогу, є частина студентів, які переоцінюють свої знання. Проте, опитування показало, що 100 % респондентів погоджуються з думкою про необхідність викладання предметів «Невідкладна домедична допомога» та «Основи медичних знань» у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: невідкладна домедична допомога, основи медичних знань, студенти.

Khrabra S., Barladin O., Vakulenko L., Veremchuk O., Stets A. Teaching subjects "emergency domestic care" and "fundamentals of medical knowledge" in higher educational institutions. The scientific work is devoted to the generalization of the results of the survey of students on the knowledge, skills and practical skills in providing emergency home care to people who do not have medical education. Students of 1-4 courses of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk took part in the research. Among the respondents were students enrolled in educational and professional programs that have the required components of the above disciplines and students who do not study these disciplines. The study was conducted as an anonymous survey using Google Forms. The number of respondents is 80. According to the results of the survey, there are some students who doubt their knowledge and practical skills to provide assistance, there are some students who overestimate their knowledge. The last question allowed the respondents to assess their knowledge of emergency home care from 1 to 5 points (where 1 is the lowest level and 5 is the highest level of knowledge). As a result, 1 - 0%, 2 - 15%, 3 and 4 points - 42.5% and 5 - 0%. Also, the survey showed that 100% of respondents agree with the opinion on the need to teach the subjects "Emergency care" and "Fundamentals of medical knowledge" in higher education. This problem can be solved by creating appropriate training courses at different faculties of universities. Competent choice of training program and training tools will significantly increase the necessary knowledge, skills and abilities to provide emergency care to people who do not have medical education. Subsequent research will focus on studying the psychological readiness of the population to learn, and further apply the acquired knowledge of emergency home care in critical situations.

Key words: emergency home care, basics of medical knowledge, students.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Людство досягло значного прогресу у поліпшенні стану здоров'я в світі. Ми дізналися, як лікуватися і контролювати хвороби, які раніше вбивали мільйони людей. Ми поліпшили доступ до води та санітарії, а також створили складні системи охорони здоров'я. Наші знання і досвід з охорони здоров'я швидко зростають і у нас є більше ресурсів для здоров'я, ніж будь-коли раніше [12]. Проте ніхто не застрахований від опіків, переломів, серцевого нападу, раптової алергічної реакції, порізів і будь-яких інших ушкоджень та хвороб. Такі непередбачувані дії можуть звести нанівець всю проведenu роботу зі здоров'язбереження. За статистикою, допомога, надана протягом перших 4 хвилин, збільшує шанси потерпілих на порятунк на 30% [13]. Згідно з даними ВООЗ кожного п'ятого з кількості загиблих на місці події можна було врятувати у разі своєчасно і правильно наданої домедичної допомоги. Вчасно надати допомогу може лише людина, яка пройшла відповідну попередню підготовку та оволоділа основами медичних знань. Відмічене свідчить про важливе значення надання домедичної допомоги та відповідальність рятувальників й інших осіб, які знаходяться на місці катастрофи [1, 10].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У працях вітчизняних науковців знайшов відображення чималий досвід вивчення надання невідкладної домедичної допомоги людьми без медичної освіти [4, 9, 11]. Також, цій проблемі присвячено ряд державних документів [2, 3, 5-8]. Проте попри плідну роботу науковців та державних діячів в означеній галузі аналіз публікацій свідчить, що у більшості населення невисокий рівень сформованості навичок першої невідкладної допомоги, що і є підставою для констатації про не вирішеність вищезазначеної проблеми.

Формування мети статті (постановка завдання). Ми поставили собі за мету вивчити питання щодо необхідності викладання навчальних дисциплін «Невідкладна домедична допомога» та «Основи медичних знань» у вищих навчальних закладах (ВНЗ).

Висвітлення процедури теоретико-методологічного та експериментального дослідження із зазначенням методів дослідження. У дослідженні взяли участь студенти 1-4 курсів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серед респондентів були студенти, які навчаються на освітньо-професійних програмах, що мають у переліку обов'язкових компонент вищезгадані дисципліни і студенти, які не вивчають ці дисципліни. Дослідження проводилося у вигляді анонімного анкетування з використанням Google Форм. Кількість респондентів становить 80.

Вклад основного матеріалу дослідження. Результати аналізу анкет показали, що 100 % опитуваних згодні з думкою, що предмети "Невідкладна домедична допомога" або «Основи медичних знань» повинні вивчатися у ВНЗ.

43 % респондентів на питання «Чи вміють вони надавати невідкладну домедичну допомогу» відповіли позитивно. 28 % дали негативну відповідь, всі інші – більше так, ніж ні (рис. 1).

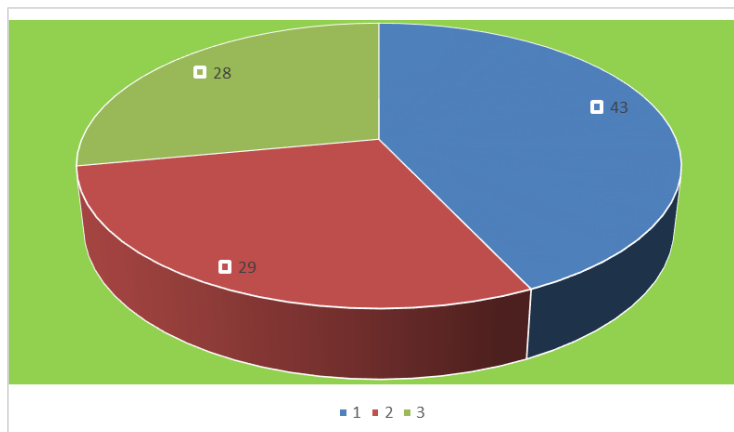

Рис.1 Оцінка респондентів власних знань щодо вміння надавати невідкладну домедичну допомогу: 1 – позитивна відповідь, 2 – негативна відповідь, 3 – більше так, ніж ні

На питання «Ознаки яких захворювань Ви можете впізнати?» студенти дали досить обширні відповіді: 25 % – ознаки різних захворювань (відповіді без уточнень назв захворювань, що ставить під сумнів їхні відповіді), всі інші респонденти вказали на такі захворювання і критичні стани, як: ортостатичний колапс, втрата свідомості, інсульт, інфаркт міокарда, артеріальна і венозна кровотечі, приступ епілепсії, гіпо- і гіперглекімічна коми, отруєння, сонячний удар, переломи, забій, грип, ангіна, діарея.

Найбільше занепокоєння викликали відповіді на питання «При яких із вказаних захворювань Ви можете та вмієте надавати першу домедичну допомогу?». Як і в попередньому питанні 25 % респондентів дали відповідь – при різних. Інші – перерахували захворювання, серед яких є артеріальна і венозна кровотечі, переломи, вивихи, сонячний удар, отруєння, інсульт і 5 % опитуваних дали відповіді дещо різні за трактуванням, але однакові за суттю: при грипі збити температуру, при ангіні збити температуру, при діареї – дієта.

Питання «Вам стає погано, а поряд з Вами людина, котра має такі ж навички надання невідкладної домедичної допомоги як і Ви. Довірили б Ви себе в «свої» ж руки?» показало, що 15 % студентів не довірили би себе у «свої» ж руки. Стільки ж сказало «Звісно» і всі інші дали відповідь «Так» (рис. 2).

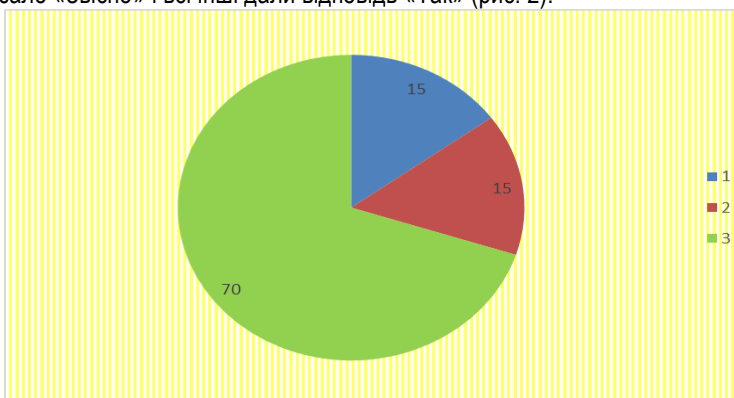

Рис.2 Оцінка довіри респондентів до своїх вмінь у царині невідкладної домедичної допомоги: 1 – негативна відповідь, 2 – звісно, 3 – позитивна відповідь

Відповідь на запитання «Чи звертаєте Ви увагу, якщо бачите незнайому лежачу людину?» у 15 % звучить «Не завжди», у всіх інших – «Так». І зразу ж, в продовження попереднього питання, наступне сформульовано таким чином: «Причина, яка сприяє тому, що я підійду до людини, якій погано?». Відповіді, надані найчастіше, наступні:

бажання допомоги, бути людиною впершу чергу і допомогти, совість, цікавість, совість та шкода людини, на її місці можу бути я.

Чергове запитання «Де Ви отримали знання невідкладної домедичної допомоги?» показало, що 37,5 % опитуваних студентів отримали знання в університеті, 20 % – на курсах, всі інші – навчаючись у школі (рис. 3).

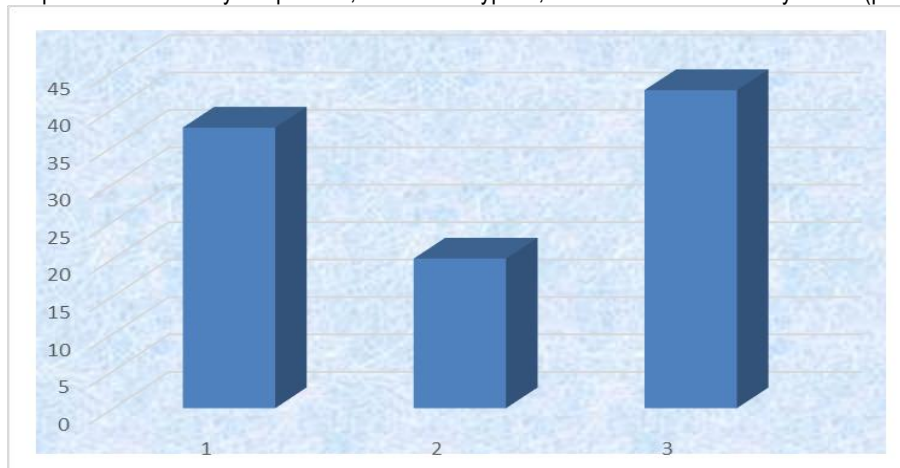

Рис.3 Навчальні заклади, в яких респонденти отримали знання з невідкладної домедичної допомоги: 1 – університет, 2 – курси, 3 – школа

На запитання «Якщо Ви вважаєте свої знання в цій галузі неповними, чи хотіли би свої знання поновити?» 100 % респондентів дали позитивну відповідь.

24 % студентів на запитання «Чи є у Вас ідеї відвідати курси невідкладної домедичної допомоги чи Вам достатньо тих знань, які Ви отримали в університеті?» написали, що їм достатньо тих знань, які вони отримали, навчаючись в університеті, інші хочуть поновити свої знання і, можливо, підуть на курси з надання невідкладної домедичної допомоги.

Останнє запитання дало змогу респондентам оцінити свої знання з невідкладної домедичної допомоги від 1 до 5 балів (де 1 – найнижчий рівень, а 5 – найвищий рівень знань). Отже, 1 – 0 %, 2 – 15 %, 3 і 4 балів – по 42,5% і 5 – 0 % (рис.4).

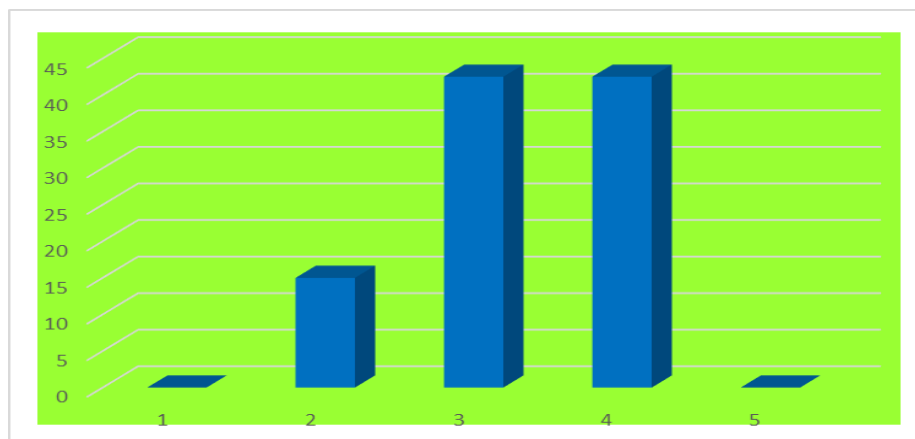

Рис.4 Оцінка респондентів своїх знань за 5-ти бальною системою: 1 – найнижчий рівень, 5 – найвищий рівень

Висновки. Отримання знань, умінь і навичок при наданні невідкладної домедичної допомоги процес складний. Адже, людина повинна засвоїти елементарні знання з анатомії, фізіології, вивчити ряд ознак захворювань, при яких найчастіше виникають стани, які вимагають швидкого реагування навколишніх людей і їх вміння правильно діяти у складних ситуаціях. Чи всі навколишні готові діяти і, головне, правильно? Як показують результати анкетування є частина студентів, які сумніваються у своїх знаннях і практичних навичках надавати допомогу, є частина студентів, які можуть переоцінювати свої знання, але будуть надавати допомогу, та постає питання: чи ця допомога є правильною і чи не зробить вона шкоду. Проте, аналіз анкетування також показав, що 100 % респондентів погоджуються з необхідністю вивчення невідкладної домедичної допомоги у ВНЗ. Цю проблему можна вирішити шляхом створення відповідних навчальних курсів на різних факультетах ВНЗ. Грамотний вибір програми підготовки та засобів навчання дозволить значно підвищити такі необхідні знання, вміння і навички надання невідкладної допомоги у людей, які не мають медичної освіти. Перспективи подальших розвідок у цьому напрямку Наступні дослідження будуть спрямовані на вивчення психологічної готовності населення навчатися, а в подальшому застосовувати набуті знання з надання невідкладної домедичної допомоги у критичних ситуаціях.

Література

1. Волянський П. Б. Шляхи розвитку навчання з домедичної допомоги в Україні / П. Б. Волянський // «Врачеб. дело». № 5-6. – Київ.: 2017. – С. 175-179.

2. Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI «Кодекс цивільного захисту України».
3. Закон України від 05.07.2012 р. № 5081-VI «Про екстрену медичну допомогу». Наказ МОЗ України від 18.03.2005 р. № 120 «Про організацію навчання медичних та немедичних працівників з надання медичної допомоги в екстрених ситуаціях».
4. Мальков О.А. Социальная готовность педагогов ВУЗов к оказанию первой помощи [Электронный ресурс] / О.А. Мальков, А.А. Говорухина, А.А. Новоселова // Образовательный вестник «Сознание». 2017. № 12. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/sotsialnaya-gotovnost-pedagogov-vuzov-k-okazaniyu-pervoy-pomoschi>
5. Наказ МОЗ України від 02.03.2009 р. № 132 «Про організацію навчання окремих категорій немедичних працівників навичкам надання першої невідкладної медичної допомоги».
6. Наказ МОЗ України від 19.11.2009 р. № 833 «Про удосконалення системи підготовки з надання першої невідкладної медичної допомоги».
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2007 р. № 1290 «Про затвердження Державної програми створення єдиної системи надання екстреної медичної допомоги».
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 р. № 1115 р. «Про затвердження порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу».
9. Про екстрену медичну допомогу [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17>.
10. Халмуратов Б. Д. Медицина надзвичайних ситуацій: Підручник / Б. Д. Халмуратов, П. Б. Волянський. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 206 с.
11. Чуприна О. В. Домедична підготовка : курс лекцій / О. В. Чуприна, Т. П. Жилін. - Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. – 120 с.
12. <https://www.coe.int/uk/web/compass/health>
13. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/24166>

References

1. Volyansky P.B. Ways of development of training in home care in Ukraine / P.B. Volyansky // «Physician. case ». № 5-6. – Kyiv .: 2017. – P. 175-179.
2. Law of Ukraine of October 2, 2012 № 5403-VI "Civil Protection Code of Ukraine".
3. Law of Ukraine of 05.07.2012 № 5081-VI "On emergency medical care". Order of the Ministry of Health of Ukraine of March 18, 2005 № 120 "On the organization of training of medical and non-medical workers in providing medical care in emergency situations".
4. Malkov O.A. Social readiness of university teachers to provide first aid [Electronic resource] / O.A. Мальков, А.А. Говорухина, А.А. Новоселова // Educational Bulletin "Consciousness". 2017. № 12. – Access mode: <https://cyberleninka.ru/article/n/sotsialnaya-gotovnost-pedagogov-vuzov-k-okazaniyu-pervoy-pomoschi>
5. Order of the Ministry of Health of Ukraine of March 2, 2009 № 132 "On the organization of training of certain categories of non-medical workers in the skills of first aid."
6. Order of the Ministry of Health of Ukraine dated 19.11.2009 № 833 "On improving the system of training in the provision of first aid".
7. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of November 5, 2007 № 1290 "On Approval of the State Program for the Establishment of a Unified System for Providing Emergency Medical Care".
8. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 21.11.2012 № 1115 "On approval of the procedure for training and retraining of persons who are obliged to provide home care".
9. About emergency medical care [Electronic resource] – Mode of access to the resource: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17>.
10. Khalmuradov BD Emergency Medicine: Textbook / B.D. Khalmuradov, P.B. Volyansky. – Kyiv: Center for Educational Literature, 2016. – 206 p.
11. Chuprina OV Domedichna pidgotovka: kurs lektsii / O.V. Chuprina, T.P. Zhilin. – Kyiv: Nat. acad. internal Affairs, 2017. – 120 p.
12. <https://www.coe.int/uk/web/compass/health>
13. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/24166>